Eiropas Savienības
Oficiālais Vēstnesis

LV
C sērija

C/2026/2991

29.5.2026.

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS

par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (EPI) "Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā"

(C/2026/2991)

1. IEVADS: PILSOŅU INICIATĪVA

"Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā" ([1]) ir 13. Eiropas pilsoņu iniciatīva (EPI), kas iesniegta Komisijai izskatīšanai pēc to robežvērtību sasniegšanas ([2]), kas noteiktas Līgumā par Eiropas Savienību (LES) un Regulā (ES) 2019/788 ([3]) ("EPI regula").

Organizatori apraksta savus mērķus šādi:

> *Iniciatīvas mērķis ir ierosināt saistošu juridisku aizliegumu attiecībā uz konversijas praksēm, kas vērstas pret LGBTIK+ pilsoņiem Eiropas Savienībā.*
>
> *Konversijas prakses ir pasākumi, kuru mērķis ir mainīt, apspiest vai nomākt LGBTIK+ personu seksuālo orientāciju, dzimumidentitāti un/vai dzimuma izpausmi.*
>
> *Šādas prakses, ņemot vērā to diskriminējošo, degradējošo, kaitīgo un krāpniecisko raksturu, Apvienoto Nāciju Organizācija ir kvalificējusi kā spīdzināšanu, un pašlaik arvien lielākā skaitā valstu tās ir aizliegtas.*
>
> *ES ir būtiska loma pamattiesību aizsardzībā, un tai ir jārīkojas, lai cīnītos pret jebkāda veida necilvēcīgām praksēm. Komisijai būtu jāierosina direktīva, ar ko smagu pārrobežu noziegumu sarakstam pievieno konversijas prakses, un/vai jāgroza pašlaik spēkā esošā līdztiesības direktīva (2008), iekļaujot tajā šādu prakšu aizliegumu.*
>
> *Turklāt, lai cīnītos pret leģislatīvo moratoriju, Komisijai būtu jāpiemēro arī nesaistoša rezolūcija, kurā tiek izteikts atbalsts konversijas prakšu vispārējam aizliegumam ES.*
>
> *Visbeidzot, mēs aicinām Komisiju grozīt direktīvu par cietušo tiesībām, lai noteiktu minimālos standartus saistībā ar konversijas praksēs cietušo tiesībām, atbalstu un aizsardzību.*
>
> *Visām dalībvalstīm būtu jāievieš konversijas prakšu aizliegums vai jāpārskata sava pašreizējā prakse.*

Pēc organizatoru 2023. gada 27. novembra lūguma Komisija 2024. gada 24. janvārī reģistrēja šo iniciatīvu ([4]). Pielikumā, kas iesniegts kopā ar pieprasījumu reģistrēt EPI, ir sniegta sīkāka informācija par iniciatīvas priekšmetu, mērķiem un kontekstu. Konkrētāk, organizatori uzskaita ieteikumus par konversijas prakšu aizliegumu no ziņojuma *Conversion Practices on LGBT+ People* ([5]), ko 2023. gadā pieprasījusi Eiropas Parlamenta Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komiteja.

Organizatori laikā no 2024. gada 17. maija līdz 2025. gada 17. maijam savāca nepieciešamos "paziņojumus par atbalstu" (parakstus). 2025. gada 17. novembrī pēc tam, kad dalībvalstu iestādes bija verificējušas paziņojumus par atbalstu, organizatori iniciatīvu iesniedza Komisijai. Tajā pašā dienā Komisija EPI reģistrā publicēja paziņojumu, kas apstiprināja šīs iniciatīvas derīgumu.

([1]) Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā.

([2]) Saskaņā ar EPI regulas 3. pantu "iniciatīva ir derīga, ja: a) tā ir guvusi atbalstu no vismaz viena miljona Savienības pilsoņu saskaņā ar 2. panta 1. punktu ("parakstītāji") no vismaz vienas ceturtdaļas dalībvalstu, un b) vismaz vienā ceturtdaļā dalībvalstu parakstītāju skaits iniciatīvas reģistrācijas brīdī ir vismaz vienāds ar minimālo skaitu, kas ir norādīts I pielikumā un kas atbilst katrā dalībvalstī ievēlēto Eiropas Parlamenta deputātu skaitam, reizinātam ar Eiropas Parlamenta deputātu kopējo skaitu."

([3]) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2019/788 (2019. gada 17. aprīlis) par Eiropas pilsoņu iniciatīvu (OV L 130, 17.5.2019., 55. lpp.).

([4]) Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2024/442 (2024. gada 24. janvāris) par pieprasījumu reģistrēt Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā" saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2019/788.

([5]) Eiropas Parlaments, Conversion Practices on LGBT+ People, 2023. gads.

Iniciatīvas organizatori tās mērķus detalizēti aprakstīja sanāksmē ar Komisiju, kas notika 2025. gada 12. decembrī ([6]), un Eiropas Parlamenta rīkotā atklātā uzklausīšanā 2026. gada 2. martā. Atklātās uzklausīšanas laikā organizatori norādīja, ka viņi atzinīgi vērtētu to, ja Eiropas Komisija pieņemtu ieteikumu, kurā dalībvalstis tiek mudinātas veikt pasākumus, lai izbeigtu konversijas prakses savas valsts kontekstā ([7]).

Pēc tam, 2026. gada 25. martā, Parlaments rīkoja plenārsēdes debates par iniciatīvu "Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā" ([8]).

Šajā paziņojumā saskaņā ar EPI regulas 15. panta 2. punktu ir izklāstīti Komisijas juridiskie un politiskie secinājumi par iniciatīvu un tas, kā tā nodomājusi rīkoties, kādu iemeslu dēļ un kādos termiņos.

2. KONTEKSTS

2.1 Apskatāmais jautājums

Konversijas prakses "ir ļoti kaitīga iejaukšanās, kas pamatojas uz medicīniski nepareizu priekšstatu, ka *LGBT*[*IQ*+] personas ir slimas, un kas rada smagas sāpes un ciešanas, kā arī ilglaicīgu psiholoģisku un fizisku kaitējumu" ([9]). Šādām praksēm, kas var ietvert verbālu vardarbību, spaidus, izolāciju, zāļu piespiedu lietošanu, elektrošoku, fizisku un seksuālu vardarbību ([10]), faktiski nav terapeitiskas vērtības, jo nav nekā, ko "izārstēt" vai "novērst".

Pasaules Veselības organizācija (PVO) 1990. gadā pārstāja klasificēt homoseksualitāti kā psihoemocionālās veselības traucējumu, svītrojot to no Starptautiskā slimību klasifikatora 10. redakcijas (SSK-10). 2019. gadā PVO no Starptautiskā slimību klasifikatora 11. redakcijas (SSK-11) nodaļas "Psihiski un uzvedības traucējumi" tika svītroti arī dzimumidentitātes traucējumi ([11]).

Turklāt pret konversijas praksēm ir publiski iebildušas lielākās Eiropas un starptautiskās struktūras, to vidū Pasaules Medicīnas asociācija 2013. gadā ([12]), Pasaules Psihiatru asociācija 2016. gadā ([13]) un Eiropas Psihiatru asociācija 2022. gadā ([14]).

Saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību aģentūras 2023. gadā veikto *LGBTIQ* apsekojumu ([15]) katra ceturtā (24 %) *LGBTIQ*+ persona ir saskārusies ar konversijas praksi, arī fizisku un seksuālu vardarbību, verbālu vardarbību un pazemošanu. Šis skaitlis gandrīz divkāršojas attiecībā uz transsievietēm un transvīriešiem, sasniedzot attiecīgi 47 % un 48 %.

Turklāt ANO ziņojumā, ko sagatavojis neatkarīgais eksperts jautājumos par aizsardzību pret vardarbību un diskrimināciju seksuālās orientācijas un dzimumidentitātes dēļ, ir norādīts, ka konversijas prakšu parādība ir globāla un nesamērīgi ietekmē gados jaunas *LGBTIQ*+ personas ([16]).

2.2 Eiropas politikas konteksts

Ikvienam Eiropas Savienībā vajadzētu justies droši un varēt brīvi būt tam, kas viņš patiesībā ir. Līdztiesība un nediskriminēšana ir pamatvērtības un pamattiesības, kas nostiprinātas ES līgumos un Eiropas Savienības Pamattiesību hartā.

([6]) Eiropas pilsoņu iniciatīvas "Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā" organizatoru sanāksme ar Eiropas Komisiju.
([7]) Eiropas Parlaments, Pilsoņu brīvību, tieslietu un iekšlietu komitejas kārtējā sanāksme, atklātā uzklausīšana: "Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā", 2026. gada 2. marts.
([8]) Eiropas Parlaments, 2026. gada 25. marta plenārsēdes debates.
([9]) Apvienoto Nāciju Organizācijas neatkarīgā eksperta jautājumos par aizsardzību pret vardarbību un diskrimināciju seksuālās orientācijas un dzimumidentitātes dēļ publikācija "Tā dēvētās "konversijas terapijas" prakses", 2020. gada 1. maijs.
([10]) Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja (*PACE*), Rezolūcija 2534 (2026): *Protecting LGBTI persons from 'conversion practices*, pieņemta 2026. gada 29. janvārī.
([11]) Starptautiskā slimību klasifikatora 11. redakcijas (SSK-11) jaunajā nodaļā "Ar seksuālo veselību saistītie nosacījumi" tie ir aizstāti ar terminu "dzimumneatbilstība".
([12]) Pasaules Medicīnas asociācijas paziņojums par cilvēka seksualitātes dabiskajām variācijām, ko 2013. gada oktobrī pieņēma 64. Pasaules Medicīnas asociācijas Ģenerālā asambleja.
([13]) Pasaules Psihiatru asociācijas paziņojums par nostāju attiecībā uz dzimumidentitāti un viendzimuma orientāciju, pievilcību pret savu dzimumu un attiecīgu uzvedību, 2016. gada septembris.
([14]) Eiropas Psihiatru asociācijas paziņojums par konversijas "terapijām" un *LGBTQ* pacientiem, 2022. gada janvāris.
([15]) ES Pamattiesību aģentūra, *LGBTIQ Equality at a Crossroads – Progress and challenge*, 2024. gads.
([16]) Apvienoto Nāciju Organizācijas neatkarīgā eksperta jautājumos par aizsardzību pret vardarbību un diskrimināciju seksuālās orientācijas un dzimumidentitātes dēļ publikācija "Tā dēvētās "konversijas terapijas" prakses", 2020. gada 1. maijs.

Priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena pilnvarojuma vēstulē ([17]) pilnvaroja komisāri *Hadja Lahbib* "ierosināt atjaunotu *LGBTIQ* līdztiesības stratēģiju laikposmam pēc 2025. gada. Tajā īpaša uzmanība būtu jāpievērš nepārtrauktajai un pastāvīgajai naida motivētajai aizskaršanai un vardarbībai, arī tiešsaistē, un konversijas terapijas prakses aizliegšanai."

LGBTIQ+ līdztiesības stratēģijā 2026.–2030. gadam ([18]), kas pieņemta 2025. gada 8. oktobrī, tika paziņots, ka "Komisija veiks atbilstošus pasākumus konversijas praksu apkarošanai, īpašu uzmanību pievēršot atbalstam dalībvalstīm, kurām šajā jomā ir izšķiroša nozīme. (..) Izstrādājot pieeju konversijas praksu apkarošanai, Komisija it īpaši ņems vērā neseno Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Konversijas praksu aizliegums Eiropas Savienībā"".

LGBTIQ+ personu aizsardzība pret vardarbību, kaitīgu praksi un naidu ir Komisijas prioritāte un viens no šīs stratēģijas galvenajiem pīlāriem. Visu veidu vardarbības novēršana un apkarošana un naidīgu vēstījumu novēršana ir būtiska, lai atbalstītu ES kopīgās vērtības – līdztiesību, cilvēka cieņu un pamattiesību ievērošanu visiem.

Eiropas Parlaments 2026. gada 29. aprīlī pieņemtajā rezolūcijā par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā ([19]) "nosoda konversijas praksi, piemēram, praksi, kuras mērķis ir mainīt vai apspiest personas seksuālo orientāciju, dzimumidentitāti un/vai dzimuma pašizpausmi, jo tā ir pamattiesību pārkāpums (..); turklāt šajā sakarībā mudina Komisiju iesniegt tiesību akta priekšlikumu, ar ko tiktu aizliegta konversijas prakse visās ES dalībvalstīs, kā turpinājumu Eiropas pilsoņu iniciatīvai "Konversijas prakses aizliegums Eiropas Savienībā"". Līdzīgs aicinājums tika pausts rezolūcijā par Komisijas 2026. gada 29. aprīļa rezolūcijā par Komisijas 2025. gada ziņojumu par tiesiskumu ([20]) un 2024. gada 8. februārī pieņemtajā rezolūcijā par LGBTIK līdztiesības stratēģijas 2020.–2025. gadam īstenošanu ([21]).

Padomes prezidentvalsts secinājumos par LGBTI drošību Eiropas Savienībā ([22]), kas pieņemti 2023. gada 9. jūnijā ar 25 dalībvalstu atbalstu, dalībvalstis tiek aicinātas savu valsts kompetenču robežās "gan tiešsaistē, gan bezsaistē pasargāt LGBTI no (..) kaitnieciskiem paņēmieniem, tostarp pakļaušanas "konversijas paņēmieniem"".

Turklāt Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komiteja 2026. gada 29. aprīlī pieņēma atzinumu EPI atbalstam, iesakot Komisijai "ieviest priekšlikumu par juridiski saistošu ES aizliegumu attiecībā uz konversijas praksēm. Ierosinātais aizliegums nedrīkstētu pieļaut jebkādu darbību, kuras mērķis ir mainīt, apspiest vai izskaust personas seksuālo orientāciju, dzimtes identitāti un/vai dzimuma pašizpausmi, un šādu darbību reklamēšanu" ([23]).

Turklāt 2026. gada 29. janvārī Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja pieņēma rezolūciju ([24]), kurā aicināja tās dalībvalstis aizliegt konversijas prakses, kuru mērķis ir mainīt, apspiest, nomākt vai izskaust personas seksuālo orientāciju vai dzimumidentitāti/dzimuma pašizpausmi, par to paredzot krimināsodus. Rezolūcijā norādīts, ka rīcība konversijas praksu radītā kaitējuma novēršanai un apkarošanai ir absolūti nepieciešama sabiedrības veselības un cilvēktiesību un pamatbrīvību ievērošanas labad, atkārtoti apstiprinot personīgās autonomijas nozīmi, kas ir aizsargāta saskaņā ar Eiropas Cilvēktiesību konvencijas 8. pantu. Tajā arī ir ierosināts pasākumu kopums attiecībā uz cietušo atbalstu un aizsardzību, apmācību un sabiedrības informētību.

([17]) Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena, pilnvarojuma vēstule līdztiesības, gatavības un krīžu pārvarēšanas komisārei *Hadja Lahbib*, Eiropas Komisija, 2024. gada 1. decembris.
([18]) Eiropas Komisija, "Līdztiesības savienība:*LGBTIQ*+ līdztiesības stratēģija 2026.–2030. gadam" (COM(2025) 725 final).
([19]) Eiropas Parlamenta 2026. gada 29. aprīļa rezolūcija par pamattiesību stāvokli Eiropas Savienībā 2024. un 2025. gadā (P10_TA(2026)0146).
([20]) Eiropas Parlamenta 2026. gada 29. aprīļa rezolūcija par Komisijas ziņojumu par tiesiskumu (P10_TA(2026)0147).
([21]) Eiropas Parlamenta 2024. gada 8. februāra rezolūcija par ES LGBTIK līdztiesības stratēģijas 2020.–2025. gadam īstenošanu (P9_TA(2024)0076).
([22]) Eiropas Savienības Padome, prezidentvalsts secinājumi par LGBTI drošību Eiropas Savienībā, 2023. gada 9. jūnijs.
([23]) Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinums "Konversijas praksu aizliegums Eiropas Savienībā", pieņemts 2026. gada 29. aprīlī (SOC/854-EESC-2025).
([24]) Eiropas Padomes Parlamentārā asambleja (*PACE*), Rezolūcija 2534 (2026): *Protecting LGBTI persons from 'conversion practices*, pieņemta 2026. gada 29. janvārī.

2.3. **Valstu tiesiskais regulējums**

Līdz šim astoņas dalībvalstis ir pieņēmušas tiesību aktus, kas aizliedz konversijas prakses ([25]). Šo tiesību aktu darbības joma ir atšķirīga katrā dalībvalstī, un tie saskaņā ar administratīvajām tiesībām parasti paredz krimināl atbildību par mēģinājumiem mainīt vai apspiest personas seksuālo orientāciju vai dzimumidentitāti un aizliedz šādus mēģinājumus, un vairumā gadījumu tas attiecas arī uz dzimuma pašizpausmi. Lielākā daļa šo valstu tiesību aktu ietver bargākus sodus par nodarījumiem, kas izdarīti pret nepilngadīgajiem vai neaizsargātiem pieaugušajiem. Visos minētajos tiesību aktos sankcijas ietver naudas sodus un daļā no tiem – brīvības atņemšanu. Visi šie valstu tiesību akti aizliedz arī konversijas prakšu reklamēšanu.

3. **ATBILDE UZ EIROPAS PILSOŅU INICIATĪVU**

EPI norāda, ka Komisijai ir: i) "jāierosina direktīva, ar ko smagu pārrobežu noziegumu sarakstam pievieno konversijas prakses, un/vai jāgroza pašlaik spēkā esošā līdztiesības direktīva (2008), iekļaujot tajā šādu prakšu aizliegumu"; ii) jāgroza direktīva "par cietušo tiesībām, lai noteiktu [*sic*] minimālos standartus saistībā ar konversijas praksēs cietušo tiesībām, atbalstu un aizsardzību"; iii) "jāīsteno nesaistoša rezolūcija, kurā aicināts plaši aizliegt konversijas prakses" Eiropas Savienībā.

Visbeidzot, EPI skaidri ir norādīts, ka "visām dalībvalstīm jāievieš konversijas prakšu aizliegums".

Reaģējot uz šo iniciatīvu, Komisija uzsver, ka:

(a) Komisija plāno 2027. gadā pieņemt ieteikumu, kura mērķis ir aicināt dalībvalstis savā tiesiskajā regulējumā ieviest konversijas prakšu aizliegumu.

(b) Turpretī Komisija uzskata, ka turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ nebūtu lietderīgi iesniegt ES tiesību akta priekšlikumu LES 11. panta 4. punkta izpratnē.

3.1. **Komisijas ieteikuma pieņemšana EPI mērķa sasniegšanai**

Komisija plāno pieņemt ieteikumu – tiesību aktu –, kura pamatā ir LESD 292. pants un ar kuru aizsargā *LGBTIQ+* personas, it īpaši visneaizsargātākās personas, un apkaro konversijas prakses, kuru mērķis ir mainīt, apspiest vai nomākt minēto personu seksuālo orientāciju vai dzimumidentitāti/dzimuma pašizpausmi. Paredzams, ka Komisijas ieteikums atbildīs EPI būtiskajiem mērķiem.

Rīkojoties saskaņā ar ieteikumu, Komisija atzīs dalībvalstu izšķirošo lomu šajā jomā un koncentrēsies uz atbalstu tām konversijas prakšu aizliegšanā, stimulējot rīcību valsts līmenī, lai paplašinātu juridisko aizliegumu visā ES.

Paredzēts, ka ieteikuma pamatā būs labā prakse, kas izriet no dalībvalstīs spēkā esošajiem konversijas prakšu aizliegumiem, aicinot visas dalībvalstis ieviest aizliegumu. Komisija arī apsvērs iespēju minētajā ieteikumā iekļaut ierosinājumus par citiem papildu pasākumiem, piemēram, darbībām, kuru mērķis ir atvieglot tiesu iestāžu pieejamību un kompensācijas cietušajiem un izdzīvojušajiem, pamatojoties uz juridiskajām saistībām, kas izriet no Cietušo tiesību direktīvas, ja šāda prakse ir krimināli sodāma, un apmācības kursiem ārstiem, kuri strādā psihoemocionālās veselības jomā un citās jomās.

Komisija plāno aicināt dalībvalstis sniegt informāciju par to, kā ieteikums tiks īstenots valsts kontekstā, tā ļaujot novērtēt, kā ieteikums tiks īstenots praksē uz vietas.

Ieteikuma sagatavošanas pamatā būs strukturēts dialogs par tematu, ko Komisija plāno veicināt, izmantojot ekspertu grupu *LGBTIQ+* līdztiesības jautājumos, kas apvieno dalībvalstis, Komisiju un ieinteresētās personas, lai veicinātu *LGBTIQ+* līdztiesības jautājumu Augsta līmeņa grupas nediskriminācijas, līdztiesības un dažādības jautājumos ietvaros.

Turklāt, kā paziņots *LGBTIQ+* līdztiesības stratēģijā, Komisija kopā ar *LGBTIQ+* pilsoniskās sabiedrības organizācijām izveidos *LGBTIQ+* politikas forumu: pirmais forums notiks līdz 2026. gada beigām Briselē, un tajā galvenā uzmanība tiks pievērsta konversijas praksēm.

([25]) Beļģija, Vācija, Grieķija, Spānija, Francija, Kipra, Malta un Portugāle.

Visbeidzot, kā paziņots arī *LGBTIQ+* līdztiesības stratēģijā, Komisija ir sākusi pētījumu par konversijas praksēm, kas kalpos par pamatu Komisijas ieteikumam, ņemot vērā tādus aspektus kā spaidu līmenis un spiediens, kas saistīts ar šādām praksēm.

3.2. **Iemesli, kāpēc nav iesniegts Savienības tiesību akta priekšlikums LES 11. panta 4. punkta izpratnē**

Komisija savā lēmumā par reģistrāciju skaidro – "nevar izslēgt, ka Komisija, **pamatojoties uz LESD 83. panta 1. punktu**, varētu ierosināt iekļaut noteiktas piespiedu konversijas prakses smagu pārrobežu noziegumu sarakstā ar nosacījumu, ka šā noteikuma prasības ir pienācīgi izpildītas, konkrēti, ka šādu konversijas prakses varētu uzskatīt par "īpaši smagu noziegumu ar pārrobežu dimensiju, kas saistīta ar šādu nodarījumu būtību vai ietekmi vai ar nepieciešamību tos apkarot kopīgi"".

Jaunam tiesību akta priekšlikumam saskaņā ar šo noteikumu vispirms būtu vajadzīgs jauns juridiskais pamats, kas būtu jānosaka ar vienprātīgu Padomes lēmumu, ar ko paplašina smagu pārrobežu noziegumu sarakstu. LESD 83. panta 1. punktā uzskaitītie noziegumi attiecas uz īpaši smagiem noziegumiem ar pārrobežu dimensiju. Tikai tad, ja Padome paplašinātu smagu pārrobežu noziegumu sarakstu, Komisija varētu ierosināt direktīvu saskaņā ar šo jauno juridisko pamatu.

Komisija uzskata, ka, sākot šādu iniciatīvu, kuras mērķis ir paplašināt noziegumu sarakstu saskaņā ar LESD 83. panta 1. punktu, netiktu efektīvi apkarotas konversijas prakses. Lai gan nevar izslēgt, ka dažas piespiedu konversijas prakses atbilst kritērijam, kas attiecas uz īpaši smagu noziegumu jomām ar pārrobežu dimensiju, visticamāk, tāda būs tikai neliela daļa šādu praksu.

Komisijas 2008. gada **priekšlikuma par Vienlīdzīgas attieksmes direktīvu** ([26]) mērķis ir paplašināt aizsardzību pret diskrimināciju reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ, attiecinot to arī uz jomām, kas nav saistītas ar nodarbinātību. Pēc Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gada 1. decembrī priekšlikuma pamatā ir LESD 19. pants, tādēļ pēc Eiropas Parlamenta piekrišanas saņemšanas ir jāpanāk vienprātība Padomē.

Lai gan priekšlikums Padomē tiek apspriests gandrīz 18 gadus un lielākā daļa dalībvalstu atbalsta Padomes prezidentvalsts Beļģijas 2024. gada pirmajā pusē iesniegtā kompromisa teksta pieņemšanu ([27]), vēl nav bijis iespējams panākt vienošanos.

Jebkādi jauni grozījumi pašreizējā kompromisa tekstā nebūtu daļa no Komisijas atbildes uz EPI, jo par šādu grozījumu veikšanu ir atbildīga Padome. Turklāt konversijas praksu aizlieguma noteikšana neietilptu šā priekšlikuma transversālajā fokusā un darbības jomā.

Komisija atkārtoti uzsver, ka **jaunu likumdošanas pasākumu priekšlikumu, kura pamatā ir LESD 19. pants**, varētu iesniegt, ja konversijas prakses būtu diskriminēšana dzimuma vai seksuālās orientācijas dēļ minētā panta nozīmē. Lai gan ir iespējams, ka vairākas no šīm praksēm atbilstu šim nosacījumam, Komisija neuzskata, ka jauns priekšlikums saskaņā ar LESD 19. pantu būtu visefektīvākais veids, kā sasniegt EPI mērķus, it īpaši ņemot vērā grūtības, kas saistītas ar vienprātīgu pieņemšanu Padomē.

Turklāt lēmumā par reģistrāciju ir paskaidrots, ka "attiecībā uz minimālo standartu noteikšanu no konversijas praksēm cietušo tiesībām, atbalstam un aizsardzībai Komisija varētu ierosināt **grozījumus Direktīvā 2012/29/ES par cietušo tiesībām, pamatojoties uz LESD 82. panta 2. punktu**".

([26]) Priekšlikums Padomes direktīvai par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu neatkarīgi no reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas (COM(2008) 0426 final).

([27]) Direktīva par vienlīdzīgas attieksmes principa īstenošanu (19. pants) – progresa ziņojums (10817/24).

Komisija neuzskata par pamatotu ierosināt jaunus grozījumus Cietušo tiesību direktīvā ([28]). Pēc Komisijas 2023. gada jūlija priekšlikuma pārskatīt Cietušo tiesību direktīvu ([29]) likumdevēji 2025. gada decembrī provizoriski vienojās par pārskatīto Cietušo tiesību direktīvu ([30]). Jaunie noteikumi stiprinās visu cietušo tiesības, piemēram, uzlabojot piekļuvi informācijai un atbalstam, atvieglojot ziņošanu par noziegumiem, labāk aizsargājot cietušo personas datus, stiprinot cietušo vajadzību individuālu novērtējumu, atvieglojot piekļuvi kompensācijai no pārkāpēja un uzlabojot koordināciju un sadarbību starp cilvēkiem, kas sazinās ar cietušajiem. Seksuālās vardarbības upuri gūs labumu no mērķtiecīgiem un integrētiem atbalsta pakalpojumiem, kas ietver piekļuvi seksuālās un reproduktīvās veselības aprūpei.

Ciktāl konversijas prakses ir krimināli sodāmas saskaņā ar valsts tiesību aktiem, šādos noziegumos cietušajiem piemēros direktīvas noteikumus, kas transponēti valsts tiesību aktos.

Direktīvā uzsvērts, ka īpaša uzmanība būtu jāpievērš cietušajiem ar īpašām vajadzībām, lai aizsargātu viņus no sekundāras un atkārtotas viktimizācijas, iebiedēšanas un atriebības. Cietušajiem ir jāsaņem individuāls novērtējums, lai noteiktu īpašo aizsardzību, vajadzības un to, vai un cik lielā mērā viņi gūtu labumu no īpašiem pasākumiem. Tāpēc dalībvalstīs, kurās konversijas prakses ir krimināli sodāmas, personām, kas cietušas no šādām praksēm, būtu jāgūst labums no direktīvā paredzētā aizsardzības un atbalsta satvara, arī individuāla novērtējuma un piekļuves piemērotiem atbalsta pakalpojumiem.

Visbeidzot, Komisija uzskata, ka, pieņemot **priekšlikumu Padomes ieteikumam,** nevarētu visaptveroši un efektīvi sasniegt EPI mērķus. Attiecībā uz priekšlikumu Padomes ieteikumam, pamatojoties uz LESD 83. panta 1. punktu kopā ar LESD 292. pantu, pašlaik nav iespējams noteikt, vai konkrētas konversijas prakses varētu ietilpt jomā "sevišķi smagi noziegumi ar pārrobežu dimensiju" LESD 83. panta 1. punkta nozīmē. Attiecībā uz Padomes ieteikuma ierosināšanu, pamatojoties uz LESD 19. pantu kopā ar LESD 292. pantu, iepriekš izklāstītās problēmas saistībā ar leģislatīvu rīcību, kuras pamatā ir LESD 19. pants, arī ietekmētu šādu ieteikumu.

4. SECINĀJUMI UN NĀKOTNES PROGNOZES

Reaģējot uz Eiropas pilsoņu iniciatīvu "Konversijas prakšu aizliegums Eiropas Savienībā", Komisija plāno 2027. gadā pieņemt ieteikumu, ar kuru paredzēts sasniegt EPI būtiskos mērķus.

Paredzēts, ka ieteikuma pamatā būs labā prakse, kas izriet no dalībvalstīs spēkā esošajiem konversijas prakšu aizliegumiem. Tā pamatā būs visaptverošas apspriešanās process, ko īsteno arī ar *LGBTIQ+* līdztiesības ekspertu grupas un jaunā *LGBTIQ+* politikas foruma starpniecību. Ieteikuma pamatā būs arī konstatējumi, kas gūti Komisijas sāktajā pētījumā par šo tematu.

Komisijas ieteikuma mērķis ir:

— ieteikt dalībvalstīm savā tiesību sistēmā aizliegt konversijas prakses;

— aizsargāt *LGBTIQ+* personas un apkarot konversijas prakses, kas vērstas pret viņu seksuālo orientāciju vai dzimumidentitāti/dzimuma pašizpausmi;

— papildināt ieteikto konversijas prakšu aizliegumu ar ieteikumiem par citiem pasākumiem, kas nodrošina, piemēram, speciālistu apmācību;

— aicināt dalībvalstis sniegt informāciju par to, kā ieteikums tiek īstenots valsts kontekstā, lai to izmantotu par pamatu šādas īstenošanas novērtēšanai.

([28]) Direktīva 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus.

([29]) Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes direktīvai, ar kuru groza Direktīvu 2012/29/ES, ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI (COM(2023) 424 final).

([30]) Padomes paziņojums presei: "ES pastiprina noziegumos cietušo aizsardzību un atbalstu", 2025. gada 10. decembris.